

دوست عزیزم! چه قدر
از بفوایم و بنویسیم
سال گذشته یادت
هست؟

۲۸ فعل در کدام گزینه «اَوَّل شخص جمع» است؟

- ۱ ☐ گَرت پایداری ست در کارها
۲ ☐ گران سنگ تیرمدل سخت‌سر
۳ ☐ بیا تا گل برفاشانیم و می در ساغر اندازیم
۴ ☐ به دانش گرای و بدو شو بلند
- شود سهل پیش تو دشوارها
زدش سیلی و گفت دور ای پسر
فلک را سقف بشکفیم و طرحی نو دراندازیم
چو خواهی که از بد نیایی گزند

۲۹ به گفت و گوی شخصیت‌های داستان با هم می‌گویند.

- ۱ ☐ کشش
۲ ☐ حادثه
۳ ☐ دیالوگ
۴ ☐ مصاحبه

۳۰ کدام ترکیب با بقیه فرق دارد؟

- ۱ ☐ دکان پدربزرگ
۲ ☐ مرد قدبلند
۳ ☐ صندلی کوچک
۴ ☐ قاب چوبی

۴۰ زبان در دوره‌ی هخامنشیان بوده است.

- ۱ ☐ فارسی باستان
۲ ☐ فارسی میانه
۳ ☐ فارسی دری
۴ ☐ فارسی نو

۵۰ کدام کلمه جمع نیست؟

- ۱ ☐ مشاغل
۲ ☐ مراحل
۳ ☐ عاقل
۴ ☐ مسائل

۶۰ کدام کلمه با توجه به معنی آن، نادرست است؟

- ۱ ☐ اهتزاز: جنبش
۲ ☐ فروق: روشنایی
۳ ☐ مهر: خورشید
۴ ☐ خاوران: مشرق‌زمین

۷۰ سرود ملی هر کشور، خلاصه‌ای از چیست؟

- ۱ ☐ عظمت‌های یک ملت
۲ ☐ افتخارات یک ملت
۳ ☐ خواسته‌های مردم
۴ ☐ هر سه مورد صحیح است.

۸۰ کدام گزینه می‌تواند بیت اوّل غزل باشد؟

- ۱ ☐ نمی‌دهند اجازت مرا به سیر و سفر
۲ ☐ صبحدم از عرش می‌آمد خروشی عقل گفت
۳ ☐ نسیم باد مصلی و آب رکن آباد
۴ ☐ ندیدم خوش‌تر از شعر تو حافظ
- نسیم باد مصلی و آب رکن‌آباد
قدسیان گویی که شعر حافظ از بر می‌کنند
غریب را وطن خویش می‌برد از یاد
به قرآنی که اندر سینه داری

۹۰ در مصراع «من از بیگانگان هرگز ننالم» ضمیر چه نقشی دارد؟

- ۱ ☐ نهاد
۲ ☐ مفعول
۳ ☐ موصوف
۴ ☐ مضاف‌الیه

۱۰۰ «پا به پا بودن» کنایه از است.

- ۱ ☐ مردّد بودن
۲ ☐ عجله داشتن
۳ ☐ صبر کردن
۴ ☐ همراهی کردن

۱۱۱ کدام یک از فعل‌های زیر، می‌تواند در جمله‌های مختلف معانی متفاوتی داشته باشد؟

- ۱ ☐ دوید ۲ ☐ کوشید ۳ ☐ جنگید ۴ ☐ گرفت

۱۱۲ کدام گروه با بقیه فرق دارد؟

- ۱ ☐ یگانه - یکتا ۲ ☐ هراس - بیم ۳ ☐ متانت - وقار ۴ ☐ ناپسند - پسندیده

۱۱۳ تعداد کلمات گزاره در کدام گزینه از بقیه بیشتر است؟

- ۱ ☐ شجاعت تنها در میدان جنگ نیست. ۲ ☐ بعضی‌ها از تاریکی می‌ترسند.
۳ ☐ انسان‌های شجاع و دلیر، بیهوش نمی‌ترسند. ۴ ☐ راننده‌ی شجاع، از سرعت زیاد می‌پرهیزد.

۱۱۴ کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ ☐ نقاط: جمع منطقه ۲ ☐ حوادث: جمع حادثه ۳ ☐ اعضا: جمع عضو ۴ ☐ نواحی: جمع ناحیه

۱۱۵ در کدام گزینه «مفعول» وجود دارد؟

- ۱ ☐ دهان مردم از تعجب بازماند. ۲ ☐ آن نقطه‌ی شهر، هوای پاکیزه‌تری دارد.
۳ ☐ نزدیک بازار شهر، بهتر است. ۴ ☐ بعضی از گوشت‌ها فاسد شده بودند.

۱۱۶ فاطمه بنت اسد؛ یعنی:

- ۱ ☐ فاطمه مادر اسد ۲ ☐ فاطمه همسر اسد ۳ ☐ فاطمه دختر اسد ۴ ☐ فاطمه خواهر اسد

۱۱۷ «درنگ‌نما» معادل فارسی کدام کلمه است؟

- ۱ ☐ پاراگراف ۲ ☐ گیومه ۳ ☐ ویرگول ۴ ☐ پرانتز

۱۱۸ «عَجَّلَ اللهُ تَعَالَى فَرَجَهُ»؛ یعنی:

- ۱ ☐ سلام بر حضرت مهدی (ع) و زمان فرج او ۲ ☐ سلام و درود خدای بزرگ بر حضرت ولی عصر (ع)
۳ ☐ خدای بزرگ! در فرج او (امام زمان (ع)) تعجیل بفرما. ۴ ☐ سلام و درود خدا بر او و خاندان پاکش

۱۱۹ در جمله‌ی زیر، «موصوف» کدام است؟

«این آهنگ شورانگیز برای آن است که شجاعت و عشق و علاقه را در مردم برانگیزد.»

- ۱ ☐ شجاعت ۲ ☐ شورانگیز ۳ ☐ آهنگ ۴ ☐ عشق

۱۲۰ در جمله‌ی «گنجشک‌ها روی شاخه‌ها کز کرده بودند.» کدام آرایه دیده می‌شود؟

- ۱ ☐ کنایه ۲ ☐ جان‌بخشی به اشیا ۳ ☐ تضاد ۴ ☐ تشبیه

الف) توضیحات متن:

❶ تمام هستی، ذکر و تسبیح خدای جهان آفرین را می‌گویند؛ «يُسَبِّحُ اللَّهَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ»

ب) نکته‌های دستوری:

❷ ۱) «جمله» یک یا چند کلمه است که پیامی را از گوینده به شنونده یا از نویسنده به خواننده می‌رساند. ما مقصود خود را به صورت «جمله» بیان می‌کنیم.

جمله از نظر محتوا بر چهار نوع تقسیم می‌شود:

جمله‌ی خبری، جمله‌ای است که خبری را بیان می‌کند؛ مانند: من به کلاس ششم رفتم.

جمله‌ی امری، جمله‌ای است که در آن خواهش یا فرمانی بیان می‌شود؛ مانند: بیا تا گل برفشانیم و ...

جمله‌ی پرسشی، جمله‌ای است که در آن از چیزی سؤال می‌کنیم؛ مانند: کدام بیت از درس را بیشتر دوست دارید؟

جمله‌ی عاطفی (تعجبی)، جمله‌ای است که بیانگر احساس شگفتی و عاطفه باشد؛ مانند: چه آفتاب تابانی!

❸ ۲) در پایان جملات خبری و امری، نقطه «.» می‌گذاریم؛ در پایان جمله‌ی پرسشی، علامت پرسشی «؟» می‌آید و در پایان جمله‌ی عاطفی، علامت تعجب «!» می‌گذاریم.

❸ ۳) در زبان فارسی، معمولاً «فعل» در پایان جمله می‌آید؛ ولی گاهی برای زیبا و آهنگین شدن شعر، جای اجزای جمله تغییر می‌کند؛ به نمونه‌های زیر توجه کنید:

هم‌پایه‌ی محبت و مروت فای تو	هرگز ندید محبت یاران و دوستان
به‌کندن استاد و ابرام کرد	ندیدم از پانچ سنگ سرو
	فعل نهاد
	فعل نهاد

سؤالات چهارگزینه‌ای

❶ در پایان کدام جمله، «نقطه» قرار نمی‌گیرد؟

❶ خیز و غنیمت شمار ☐❷ چه بسیار درختان سر به فلک کشیده ☐❸ هر گلی یاد خدا می‌کند ☐❹ این همه خلق را خالق است ☐

۲۸ نهاد در مصراع اول بیت زیر کدام است؟

رشته‌ای در گردنم افکنده دوست می‌برد آن جا که خاطر خواه اوست

- (۱) رشته‌ای ☐ (۲) گردنم ☐ (۳) افکنده ☐ (۴) دوست ☐

۳۸ منظور از « باد ربیع » چه بادی است؟

- (۱) بادی که در تابستان می‌وزد. ☐
(۲) بادی که در بهار می‌وزد. ☐
(۳) باد سرد زمستانی ☐ (۴) بادی که از سمت شمال می‌وزد. ☐

۴۸ با توجه به معانی، املاي کدام گزینه غلط است؟

- (۱) هواس: قوه‌ی نفسانی که اشیا را درک می‌کند. ☐
(۲) بدرقه: مشایعت ☐
(۳) غنیمت: سود ☐ (۴) موزون: دارای وزن و آهنگ ☐

۵۸ نهاد در جمله‌ی « امروز بهترین دوستم جانِ مرا نجات داد. » کدام است؟

- (۱) امروز ☐ (۲) بهترین دوستم ☐ (۳) جانِ مرا ☐ (۴) نجات ☐

سؤالات تشریحی

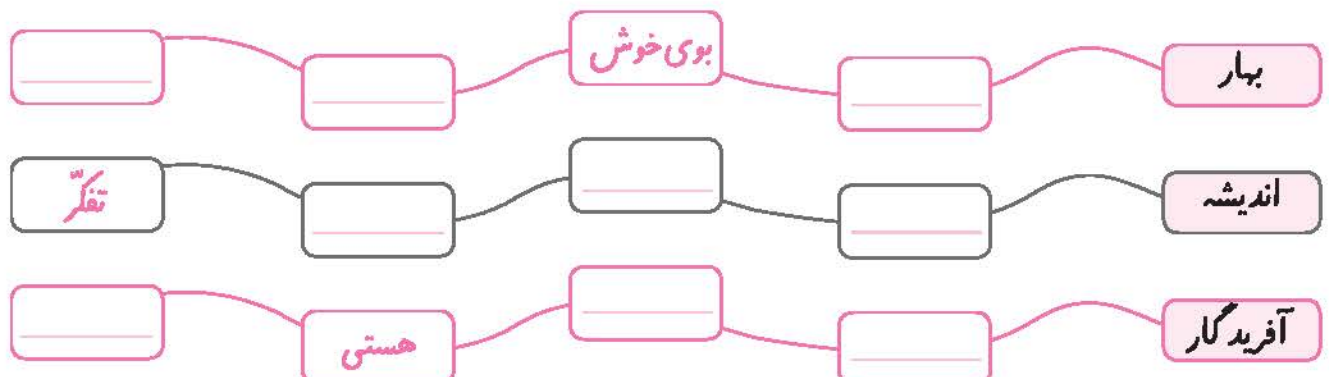
۱- دوست ادیبم! با کلمه‌های زیر، جمله‌های ادبی بنویس.

اندیشه

سپری

آزرده

۲- با دیدن هر کدام از واژه‌های زیر، به یاد چه واژه‌های دیگری می‌افتید؟

۳- با توجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

بی‌یاد تو نیست هیچ مرغی در سبزه و باغ و بوستان‌ها
 سیرخ و عتاب و باز و شلین ذکر تو کند در آشیان‌ها
 هرگز نرسد به منزل عشق بی بدرقی تو کاروان‌ها

الف) واژه‌های زیر را معنا کنید.

ب) ابیات بالا، سروده‌ی کدام شاعر خوش‌ذوق پارسی است؟

ج) نهاد در بیت اول کدام واژه است؟

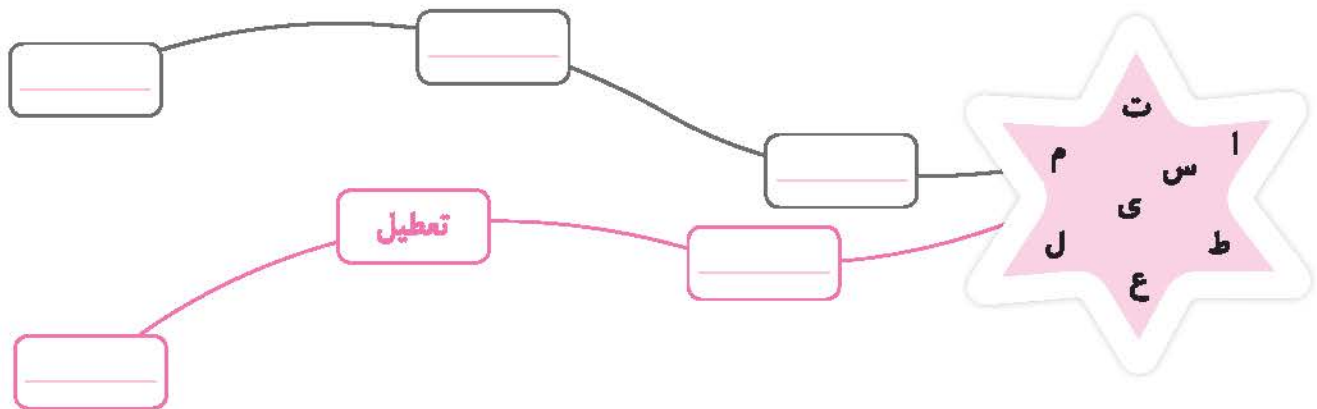
آیا در جای خودش قرار گرفته است؟ توضیح دهید.

د) مفهوم ابیات بالا را در یک سطر بیان کنید.

ه) در این ابیات چه آرایه‌های ادبی به کار رفته است؟ به کار بردن این آرایه‌ها چه تأثیری در شعر دارد؟ توضیح دهید.

۴- با ترکیب حروف زیر، شش کلمه بنویسید که ارزش املائی داشته باشند.

نکته‌ی نگارشی

- هنگام نوشتن باید به نکات زیر توجه داشته باشیم:
- ۱- از به کار بردن کلمه‌های گفتاری و شکسته خودداری کنیم.
 - ۲- از تکرار کلمه‌ها بپرهیزیم.
 - ۳- ساده و روان بنویسیم.

نگارش من

در طبیعت زیبای بهاری

واژه‌نامه

آفریدگار: خالق، خداوند

اندر: در

برون: بیرون

بدرقه: مشایعت

پوزش‌پذیر: پذیرنده‌ی خطا و پوزش، بخشنده‌ی گناه

تقدیر: سرنوشت

حواس: جمع حس، قوه‌ی نفسانی که اشیا را درک کند.

خیز: برخاستن، برجستن، جهش

دستگیر: یاریگر، گیرنده‌ی دست، کمک‌کننده

ربیع: بهار، هنگام بهار

سپاس‌داری: شکرگزاری، سپاس‌گزاری

سرا: اتاق، خانه

سهل: آسان

سعدی، شیخ مصلح‌الدین: از بزرگ‌ترین شاعران و نویسندگان

ایران است. آموزش‌های مقدماتی را در زادگاه خود شیراز فراگرفت.

برای اتمام تحصیلات به بغداد رفت. بوستان (به شعر) و گلستان

(نثر همراه شعر) و دیوان اشعار از او به جای مانده است.

سیمرغ: پرنده‌ای است افسانه‌ای که گویند بسیار بزرگ بوده و

در کوه قاف آشیان داشته و سی‌رنگ هم گفته شده است.

طمع: حرص، آز

غنیمت: آن‌چه به دست آید، سود، فرصت مناسب

قمری: پرنده‌ای خاکستری‌رنگ و کوچک‌تر از کبوتر

کردگار: آفریننده، خدای تعالی

گردون: گردان، آسمان، فلک

مرغزار: چمنزار، سبزه‌زار

معرفت: شناخت به علم و دانش

شناخت انسان، برون شناخت قدرت کلمات میسر نیست.

گفتگوی

تاریخ بلعمی

جالب و خواندنی

تاریخ بلعمی ترجمه‌ای است که ابوعلی محمدبن محمد بلعمی از کتاب تاریخ‌الرسل و الملوک یا همان

تاریخ طبری مشهور نوشته‌ی محمد جریر طبری ترتیب داده است. تاریخ آغاز ترجمه ۳۵۲ قمری / ۳۴۲

خورشیدی بوده است. تاریخ طبری، تاریخ جهان از ابتدای آفرینش آدم تا آغاز سده‌ی چهارم هجری را به

تفصیل بیان کرده است و تاریخ بلعمی، ترجمه‌ی آزاد فارسی این کتاب به طور مختصر است.

از کتاب تاریخ بلعمی نسخه‌های متعددی در کتابخانه‌های ایران، اروپا، ترکیه و هندوستان وجود دارد.

اما در میان این نسخه‌ها، نسخه‌ای اصل و بدون اشکال وجود ندارد و قدیمی‌ترین این نسخ احتمالاً متعلق

به سده‌ی هفتم هجری است که دست‌کم سه سده با تاریخ نگارش کتاب فاصله دارد.

ابوعلی بلعمی کتاب تاریخ طبری را به دستور منصور بن نوح سامانی به فارسی ترجمه کرده است.

الف) توضیحات متن:

- ۱) برای خوب فکر کردن، لازم است درنگ کنیم.
- ۲) تفکر، ایمان، علم، عمل و اخلاق، پنج پنجره برای شناخت و تماشای آفرینش الهی هستند.
- ۳) ما برای کشف و شناخت بهتر زیبایی‌های آفرینش باید:
 - به تفکر درباره‌ی خود، خلق، خلقت و خالق پردازیم؛
 - گوش بدهیم؛
 - خوب و دقیق نگاه کنیم؛
 - بسیار بخوانیم؛
 - درباره‌ی دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌ها پرسیم؛
 - و از پرسیدن نهراسیم.

ب) نکته‌های دستوری:

- کلماتی که از یک ریشه باشند؛ یعنی حروف مشترکی در ساخت آن‌ها دیده شود، کلمات «هم‌خانواده» هستند؛ شناخت کلمات هم‌خانواده به تشخیص شکل صحیح کلمه و درست‌نویسی در املا کمک می‌کند.
- کلمات هم‌خانواده سه شرط دارند:
- حداقل باید سه حرف مشترک داشته باشند.
 - معنی آن‌ها باید به هم نزدیک باشد.
 - ترتیب حروف مشترکشان، باید یکسان باشد.
- به گروه‌های هم‌خانواده‌ی زیر توجه کنید:
علم - عالم - معلّم - علوم	درس - مدرسه - دروس - تدریس
محبت - حبیب - محبوب	فکر - تفکر - افکار - فکور

سؤالات چهارگزینه‌ای

۱) کدام گزینه با بقیه هم‌خانواده نیست؟

- ☐ (۱) معلوم
 ☐ (۲) معلول
 ☐ (۳) علوم
 ☐ (۴) معلّم

۲) با توجه به متن درس، گروه کلمات زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟

خود - خلق - خلقت -

- ☐ (۱) مخلوق
 ☐ (۲) اخلاق
 ☐ (۳) خالق
 ☐ (۴) خویشتن

۲- هر کلمه را به مخالف (متضاد) آن وصل کن.

مفید

تفاوت

پسندیده

ظاهر

باطن

مُضَرِّ

شباهت

نگوئیده

دوست مهربانم!

هدهد کتاب ما در قسمت‌های مختلفی از بوستان کتاب گردش کرده است و اکنون سؤال‌های مختلفی دارد. او را در رسیدن به پاسخ‌هایش یاری کن.

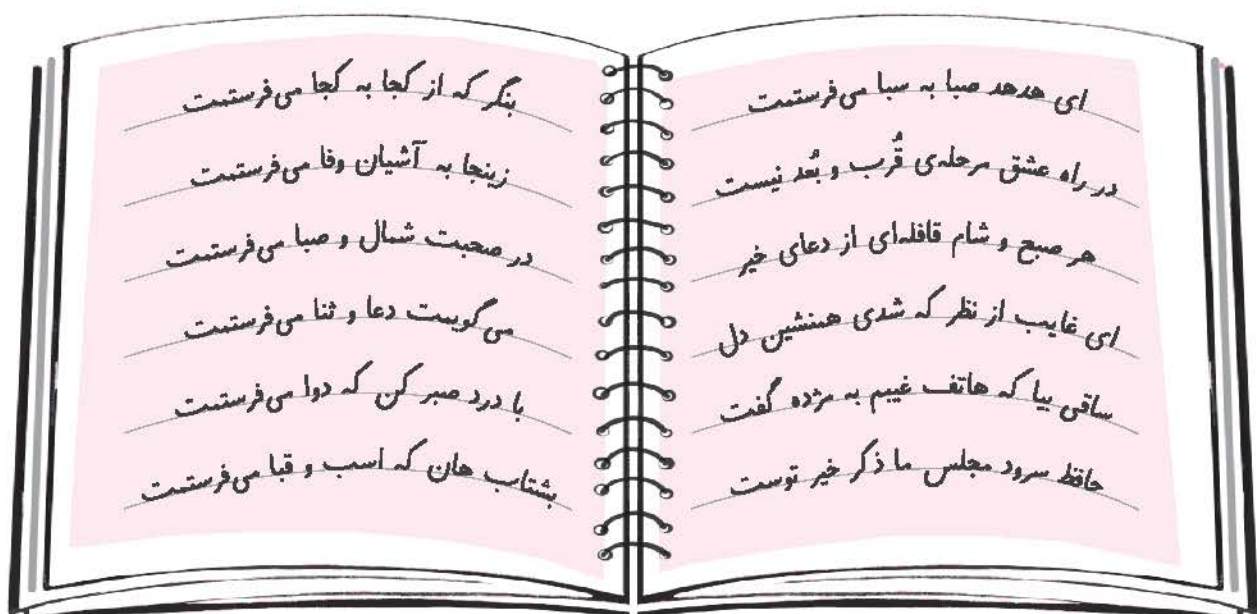
الف) هدهد با کدام یک از پیامبران الهی در ارتباط بوده است؟ _____

ب) آیا داستانی درباره‌ی هدهد و پیامبر الهی به یاد دارید؟ خلاصه‌ای از آن را بنویسید.

د) نوشته‌ی کیست؟ _____

ج) سندبادنامه چه کتابی است؟ _____

۳- با توجه به شعر زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

الف) این شعر حافظ در چه قالبی سروده شده است؟ _____

ب) کلمات قافیه و ردیف کدامند؟ _____

ج) دو کلمه‌ی مخالف (متضاد) در این شعر بیابید. _____

د) آیا در این شعر فعل امری دیده می‌شود؟ در کدام بیت؟ _____

ه) بیت اول شعر به چه ماجرای اشاره دارد؟ _____

۴- با توجه به بیت زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

رشته‌ای در گردنم افکنده دوست
می‌برد آن جاک خاخرخواه اوست

الف) کلمات قافیه در بیت بالا کدام است؟ _____

ب) این بیت از چند جمله تشکیل شده است؟ _____

ج) درباره‌ی مفهوم بیت، یک سطر بنویسید.

۵- غلط‌های املائی متن زیر را بیابید و صحیح آن را بنویسید.

مریم از گروه «علم» برخوردار است و گفت: دوستان، توجه کنید، باید همه چیز را به سورت علمی مشاهده کرد. نتیجه‌گیری ما این است که هر کس تنها به خود تکیه کند و خودبینی پیشه سازد، به شناخت خالق دست نمی‌یابد. به همین سبب، خود با خالق ارتباطی ندارد!

۶- ضرب‌المثلی درباره‌ی دوستی و محبت بنویسید.

۷- کامل کنید.

ای مادر عزیز!

ای مادر عزیز!

هرگز

و وفای تو

سهل است اگر که جان دهم اکنون برای تو

زیرا بود رضای خدا

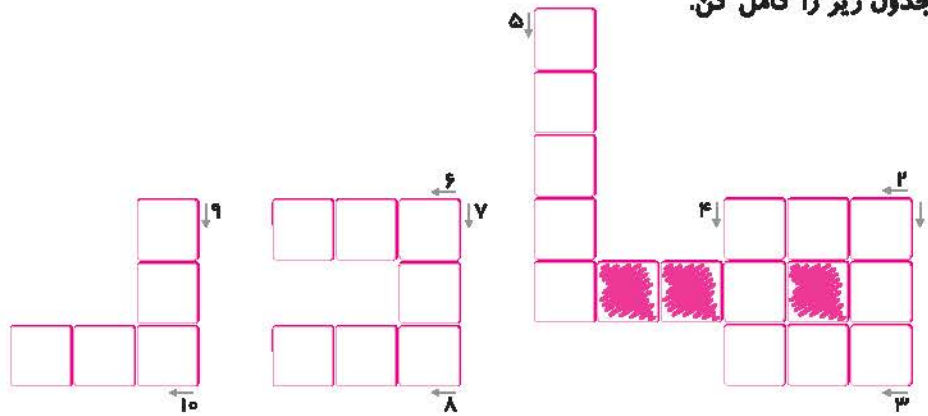
کر بود

می ریختم تمام جهان را به پای تو

شاعر

فرزند عزیزم! جدول زیر را کامل کن.

- (۱) پیشه
(۲) کوشش بی‌انتها
(۳) مطیع
(۴) وعده‌ای از غذا در شبانه‌روز
(۵) شناخت به علم و دانش
(۶) آسان
(۷) مخالف گرم
(۸) گلدان بدون گل!
(۹) مفرد امواج
(۱۰) همراه «مد» می‌آید.

نکته‌ی نگارشی

در به‌کارگیری کلمه‌ها هنگام نوشتن، باید دقت کنیم. به نمونه‌های زیر توجه کنید:

صبح او را دیدم. **بامداد** او را دیدم. **پگاه** او را دیدم.

نگارش من

امروز بهترین دوست من

واژه‌نامه

خاطر: آنچه از دل گذرد، اندیشه و خیال

خاطرخواه: عاشق، محب

درنگ: توقف، تأخیر

سپری: تمام، کامل، به آخر رسیده

مشاجره: باهم نزاع و دعوا کردن

اختلاف: نزاع، ناسازگاری، عدم موافقت

آزوده: رنجیده، دلتنگ

برکه: آبگیر

پیشه: کار، حرفه

حک: خراشیدن، تراشیدن

سعی نکنیم بهتر یا برتر از دیگران باشیم، بکوشیم نسبت به خودمان بهترین باشیم.

مارکوس گداویز

همدد و حضرت سلیمان (ع)

جالب و خوالدنی

حضرت سلیمان (ع) با تمام حشمت و شکوه و قدرت بی‌نظیر بر جهان حکومت می‌کرد. پایتخت او بیت المقدس در شام بود. خداوند نیروهای عظیم و امکانات بسیار در اختیار او قرار داده بود تا آن‌جا که رعد و برق و جنّ و انس و همهی پرندگان و چرندگان و حیوانات دیگر تحت فرمان او بودند.

او زبان همهی آن‌ها را می‌دانست و هدفش این بود که همهی انسان‌ها را به سوی خدا دعوت کند و از هرگونه گناه و انحراف باز دارد.

در همین عصر در سرزمین یمن، بانویی به نام «بلقیس» بر ملت خود حکومت می‌کرد که دارای تشکیلات عظیم سلطنتی بود. ولی او و ملتش به جای خدا، خورشید پرست و بت پرست بودند و از برنامه‌های الهی به دور بوده و راه انحراف و فساد را می‌پیمودند.

روزی حضرت سلیمان (ع) بر تخت حکومت نشسته بود و همهی پرندگان با نظم مخصوص در بالای سر سلیمان کنار هم صف کشیده بودند و برای تخت سلیمان سایه‌ای تشکیل داده بودند تا تابش مستقیم خورشید سلیمان را نیازارد. در میان پرندگان، همدد (شانه به سر) غایب بود و همین امر باعث شده بود به اندازه‌ی جای خالی او نور خورشید به نزدیک تخت سلیمان بتابد.

سلیمان پرسید: چرا همدد را نمی‌بینم، او غایب است. به خاطر عدم حضورش او را تنبیهی شدید کرده یا خج می‌کنم مگر این‌که دلیل روشنی برای عدم حضورش بیاورد. تحقیق کنید همدد کجا بود؟

الف) توضیحات متن:

- (۱) زبان، موجودی زنده است.
- (۲) زبان فارسی چند چهره دارد: یکی **آوا و صدا** که در گفتار ظاهر می‌شود و با گوش دادن آن را می‌فهمیم؛ دوم **خط** است که در نوشتار آشکار می‌شود و به کمک چشم و از راه دیدن با آن آشنا می‌شویم و گاهی نیز به جای گفتن و نوشتن شکل **اشاره** به کار گرفته می‌شود.
- (۳) زبان عامل پیوستگی و اتحاد همه‌ی اعضای خانه‌ی وطن است.
- (۴) شناسنامه و سند شناخت هر ایرانی در هر بخش از ایران و در هر گوشه از جهان «**زبان فارسی**» است.

ب) نکته‌های دستوری:

- ۱) زبان چند شکل یا چهره دارد: **آوا و صدا - خط - اشاره**
- یادگیری خط، دشواری بیشتری دارد؛ زیرا نوشتن در اصل به کار گرفتن قواعد و قراردادهای تعیین شده در هر جامعه است.
- ۲) در زبان فارسی برخی کلمه‌ها ممکن است به دو شکل نوشته شوند که هر دو صورت آن صحیح است؛ مانند:
- کتاب‌خانه - کتابخانه مسأله - مسئله
- ۳) آموختیم که کلمه‌هایی که حداقل سه حرف مشترک دارند و از نظر معنایی به هم نزدیک هستند؛ «**هم‌خانواده**» نام دارند؛ مانند:

شاهد، شهید، مشهد، شهادت ← حروف مشترک ← شهد (ش - ه - د)
مقصود، قاصد، مقصد ← حروف مشترک ← قصد (ق - ص - د)

سؤالات چهارگزینه‌ای

۱) یادگیری کدام بخش از زبان، دشواری بیشتری دارد؟

- ☐ (۱) آوا ☐ (۲) صدا ☐ (۳) خط ☐ (۴) اشاره

۲) کدام گروه با بقیه متفاوت است؟

- ☐ (۱) معرفت، عرفان، عارف ☐ (۲) مشهد، شاهد، شهید
☐ (۳) مکتب، کاتب، کتب ☐ (۴) علم، دانش، آگاهی

۳ بیت زیر چند جمله دارد؟

فارسی را پارس می‌داریم، زیرا گفته‌اند
قدر ز زر گر شناسد قدر کوهر کوهری

۱) دو جمله ☐ ۲) سه جمله ☐ ۳) چهار جمله ☐ ۴) پنج جمله ☐

۴ جای خالی با کدام گزینه پر می‌شود؟

افتخار - - - - - فخر

۱) اعتبار ☐ ۲) مفتخر ☐ ۳) اتحاد ☐ ۴) شکوه ☐

۵ شعر «سخن» سروده‌ی کدام شاعر توانای فارسی است؟

۱) سعدی ☐ ۲) نظامی ☐ ۳) حافظ ☐ ۴) مولوی ☐

سؤالات تشریحی

۱- دوست اهل ادب! با توجه به شعر «سخن» به سؤالات زیر پاسخ بده.

الف) شعر در چه قالبی سروده شده است؟ _____

ب) در کدام بیت، «ضرب‌المثل» به کار رفته است؟ _____

ج) کلمات قافیه و حروف مشترک قافیه را بنویسید. _____

د) اگر شعر یا جمله‌ی زیبایی درباره‌ی «سخن نیک» به یاد دارید، بنویسید.

۲- کلمات هم‌خانواده را به هم وصل کن.

مشورت	فخر	اتحاد	میراث
ارثیه	وحدت	افتخار	شورا
متحد	مشاور	ارث	مفتخر

۳- در متن نوشتاری زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟ شکل درست آن‌ها را بنویسید.

زبان از همان آغاز تاریخ میهن عزیزمان ایران شروع شده و هم چنان با شور و شادابی ادامه دارد.

۴- در درس «داستان من و شما»، کلماتی که در آن‌ها شکل حروف «ز، ع» به کار رفته است را بنویسید.

۵- بیت زیر را به نثر ساده، بازنویسی کنید.

کم کوی و گزیده کوی چون دُر
تا ز اندک تو جهان شود پُر

۶- واژه‌های زیر را معنا کنید.

صواب _____

ملال _____

گزیده _____

دُر _____

۷- از ابتدای کتاب تا این‌جا کلماتی را که حروف بالای جدول را دارا هستند، به انتخاب خودت بنویس.

ص	ع	ـ	ظ	ح	ت
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____

۸- کامل کنید.

خن

باینکه خن به لطف آب است

لال خیزد

تا ز اندک تو

لاف

از خرمن صدکلاه، بهتر

داغ پرور

شاعر

۹- همان طور که می دانید، «گاه» پسوندی است که گاهی معنای «مکان» دارد و گاهی معنای «زمان»؛ با توجه به این مفهوم،

جدول زیر را کامل کنید.

کلمه	مکان	زمان
دانشگاه	✓	
شبانگاه		
عبادتگاه		
آسایشگاه		
صبحگاه		
اقامتگاه		
شامگاه		

۱۰- جدول زیر را با کمک آموخته‌های خود کامل کنید.

(۱) جمله‌ای که بیانگر احساس شگفتی و عاطفه باشد.

(۲) شناخت به علم و دانش را گویند.

(۳) مانند کردن کسی یا چیزی به کسی یا چیز دیگر را _____ می‌گویند.

(۴) گاهی شاعر یا نویسنده، مفاهیم شعر و نوشته‌های خود را از زبان موجودات و اشیا بیان می‌کند که به آن _____ می‌گویند.

(۵) کلمه‌های «علم، عالم، معلّم، علوم» با هم _____ هستند.

(۶) پرنده‌ای افسانه‌ای است که در کوه قاف آشیان داشته است.

نکته‌ی نگارشی

هر نوشته از چند جمله‌ی به هم پیوسته درست شده است. در هنگام نوشتن باید به ساده‌نویسی و کوتاهی جمله‌ها توجه کنیم.

نگارش من

بزرگان علم و ادب، که فرزندان زبان فارسی هستند

واژه‌نامه

شکوه: هیبت، عظمت	آوا: آواز، بانگ، صوت
شوکت: شکوه و عظمت	اتحاد: یک‌پارچگی، یکی شدن
صواب: درست، شایسته	اعتبار: آبرو، ارزش، قدر
فخر: بالیدن، مباهات و افتخار کردن	افتخار: سرافرازی
فر: شکوه، زیبایی	ارچه: اگرچه
فراز و فرود: بلندی و پستی	پرورده: پرورش یافته
لاف‌زدن: گفتار بیهوده گفتن، گزافه‌گویی	خاور: شرق
ملال: آزرده‌گی، ناراحتی	دُر: مروارید، گوهر
	سند: چیزی که به آن اعتماد کنند، نوشته، مدرک، اسناد

برای موفقیت باید روحیه‌ی مصمم داشته باشید.

آتونی رایینز